

UNIVERSITY EXTENSION, beweging die in Engeland van de studenten van Oxford en Cambridge uitging en zich tot doel stelde „het hoger onderwijs naar tijd en plaats te brengen in het bereik diergenen, die zich door zekere omstandigheden in de onmogelijkheid bevinden de colleges eener universiteit bij te wonen” (De Goedendag). Deze open universiteit avant la lettre ontstond omstreeks 1873 in Engeland en ontwikkelde zich verder onder invloed van Th. Carlyle en A. Toynbee als een burgerlijk-reformistische beweging, met het doel de gesloten universitaire wereld voor een ruimer publiek open te stellen. Ze breidde zich uit over o.a. Amerika, Australië en België, waar voornamelijk L. de Raet en P. Tack de promotors van

de beweging werden. Het lag in de bedoeling Nederlandstalige cursussen met goede Nederlandse boeken en Vlaamsgezinde strekking te geven om zodoende ook arbeiders en middenstand in de sfeer der Noordnederlandse beschaving te brengen. De eerste cursussen werden gegeven te Gent in 1892, het zogenaamd Hooger Onderwijs voor het Volk, en werden voornamelijk gepropageerd door het vrijzinnige studentenblad *De Goedendag* (1891-1925). De University Extension-beweging, die in Vlaanderen te situeren valt binnen het kader van het cultuurflamingantisme en in het milieu van radicale en vernieuwende liberale studenten, had tegelijkertijd een sociaal en een Vlaams aspect: op hoger peil brengen van het Vlaamse volk door de taalbarrière tussen de klassen te doorbreken én voorbereiden van het land op de vernederlanding van de Gentse universiteit. Voorstanders bij ons van deze eerste vorm van open universiteit, die uiteindelijk alleen een zekere laag van de middenstand bereikte, waren o.a. M. Basse, P. Fredericq, J. Mac Leod, H. de Marez, J. Pée, M. Sabbe en J. Vercoullie.

Terwijl de activiteiten in Gent geleidelijk de belangstelling verloren, kwam de beweging in Antwerpen en Brussel nauwelijks van de grond.

LITERATUUR: R.D. Roberts, *Eighteen years of University Extension* (1891); - *De Goedendag* (16 maart en 11 mei 1892); - P. Tack en L. de Raet, *Het „University Extension Movement” en zijn toepassing op de Vlaamsche beweging*, in *Nederlandsch Museum*, jg. 18, afl. 7 (1892, p. 35-58); - *A flemish account of University Extension*, in *Oxford University Extension Gazette* (maart 1893); - M. Lamberty, *Lodewijk de Raet* (1961, p. 45-48); - G. Nuyts, *De katholieke Vlaamse hogeschooluitbreiding Antwerpen 1898-1914* (licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1974).

WIM VAN ROOY